

Lūznavas muižā jau desmit gadus mājo Mūza

Lūznavas muižas kompleksa pārvaldniece Iveta Balčūne (no labās) un kultūras projektu vadītāja Inga Žirgule.

Ingas Kaļva-Miņina foto

Inga Kaļva-Miņina

Rēzeknes novada Lūznavas muižai šis ir īpašs gads, kas Raizrit desmit gadu atdzimšanas svētku zīmē. Latgales jūgendstila pērle, kas 20. gadsimta sākumā celta kā vieta mākslai un mūzikai, gadu gaitā ir piedzīvojusi daudzas pārmaiņas, līdz 2015. gadā atdzima, atgūstot savus Mūzas spārnus. Desmit gadu laikā muižā ir notikuši vairāk nekā 1500 notikumi (no tiem gandrīz 600 – kultūras pasākumi), viesojušies gandrīz 135 000 apmeklētāju.

Jau rīt, 12. jūlijā, plkst. 15.00–22.00 Lūznavas muižas kompleksā un muižas parkā notiks “Mākslas pikniks 2025”. Pirms skaistā vasaras notikuma Lūznavas muižas kompleksa pārvaldniece IVETA BALČŪNE un kultūras projektu vadītāja INGA ŽIRGULE atskatās uz muižas desmitgadi, ieskicējot desmit spilgtākos aspektus, kas jāzina par šo vietu.

Vēstules Mūzai

«Domājot par muižas desmitgades koncepciju, sapratām, ka mums ir svarīgi nevis atcerēties, kas notika, bet balstīties uz notikumiem, kas ir bijuši, un iet uz priekšu, veidojot nākotnes sadarbību. Tā būs simboliska sarakste caur muižu un radošām personībām, kurām bijusi nozīmīga loma muižas jaunā desmitgades stāsta veidošanā. Vēstule ir romantisks vēstījums par to, kas notika šajā desmitgadē, un vēlamies sagaidīt atbildi, kurā vēstules saņēmējs dalās, ko jūta, iesaistoties mūsu aktivitātēs vai veidojot kopā kādu notikumu.

Šādu vēstuli saņēma, piemēram, klavesiniste Ieva Salieta, ar kuru saistās pirmais stāsts, kad meklējām instrumentu savai muižai. Nevarējām iegādāties jaunu un dārgu instrumentu, un Ieva ie-teica iegādāties tādu, kam jau ir savs stāsts vai raksturs. Braucām kopā pie Jāņa Kalniņa uz, kā viņš to sauc, mūzikas instrumentu pensionātu, kurā ir sakrāts ļoti daudz instrumentu, no kuriem cilvēki ir atteikušies. Tur atradām savam laikam atbilstošu jūgendstila flīģeli, kuru divus gadus Jānis Kalniņš Ugālē savā meistardarbnīcā atjaunoja. Ieva to iemēģināja vēl pilnībā salauztu un teica, ka šis ir īstais.

Šī ir tāda vēstuļu apmaiņa, ar kuru vēlamies izteikt savu mīlestību un cieņu šiem cilvēkiem, kas ir palīdzējuši mums veidot muižas saturu. Tā kā mūsu šī gada kopējais koncepts ir vēstules, ir radīta arī īpaša desmitgades marka.» Starp citu, savu vēstuli Mūzai var uzrakstīt jebkurš interesents, to uzrakstot te: <http://ej.uz/vestulemuzai>

Brīvdabas notikumi

«Ziemas, rudens, pavasara periodā mūsu notikumus organizējam muižā, bet vasarā nozīmīgākie pasākumi notiek ārā. Sākam ar Lielo Latgales zaļumballi, ieskandinot vasaras sezonas atklāšanu, tad mums ir Ivetas Apkalnas koncerts, bet jau rīt notiks mākslu un garšu festivāls «Mākslas pikniks 2025». Šogad «Mākslas pik-

niks» notiek devīto reizi, un, kā parasti, apmeklētāji varēs piedzīvot mākslas notikumus mūzikā, dejā, mākslā, piedalīties dažādās meistardarbnīcās, būs plenēri, dažādas garšas. Svētku noslēgumā uzstāsies grupa «Autobuss Debesīs», kurai šogad ir liela jubileja – 25 gadi, līdz ar to būs jubileja jubilejā.

Vasaras izskaņas lielais notikums ir Baltijas džeza festivāls «Škiņa džeza 2025». Šī gada jauninājums – noslēguma koncertā tiks atskaņoti jauniešu, kuri te savulaik piedalījās kā tikko mūziku apgūt sākuši skolēni, trīs jaundarbi. Tas būs īpašs notikums – redzēt, kā viņi uzstājas nu jau kā lieli mākslinieki līdzās mūsu īpašajiem viesiem.»

Kerbedzu dzimtas stāsts

«Gribam pa kriptaiņai krāt muižas dzimtas stāstus, vācam autentiskas lietas, sadarbojamies ar vairākiem Latvijas un Lietuvas muzejiem, vēsturniekiem, kolekcionāriem. Šogad līdz Eiropas kultūras mantojuma dienai septembrī plānojam izveidot Staņislava Kerbedza darba kabinetu, kurā varētu nojaust viņa kā inženiera profesionāla darbības jomu. No Lietuvas augustā atvedīsim Kerbedzu oriģinālo rakstāmgaldu un krēslu, kas ir ļoti īpaši, jo uz tiem ir dzimtas ģerbonis. Viļānu Sv. Erceņģeļa Miķeļa Romas katoļu baznīcā ir vairākas Kerbedzu dzimtas relikvijas un dāvanas baznīcai. No tām ciboriju un monstranci, kas tiek izmantotas ikdienā, Viļānu Romas katoļu draudze laipni piedāvāja eksponēt izstādē, kas muižā būs skatāma no Eiropas kultūras gada mantojuma dienām līdz pat šī gada beigām.

Sadarbībā ar tēlnieku Gunāru Klauču esam izveidojuši nelielu prototipu tam Kerbedzu dzimtas ģerbonim, kas būtu varējis atrasties muižas korē. Par muižas vēsturi pētījumu ir veicis viens no Preiļu vēsturniekiem, šobrīd vēsturi pēta vēsturnieks Andris Uškāns, kurš, balstoties uzticamos vēstures avotos, var precizēt, kāds ir bijis šis Kerbedzu dzimtas ģer-

bonis. Varbūt no prototipa tas nonāks reālajā izmērā un izskatā jumta daļā, kur tas, iespējams, kādreiz ir bijis.»

Iekļaujoša un aktīva kultūrvietā

«Lūznavas muiža ir iekļaujoša dažādām cilvēku grupām, tai skaitā cilvēkiem ar ierobežotām iespējām. No muižas atdzimšanas sākuma esam mēģinājuši savā darbībā iesaistīt gan papildspēkus, gan arī brīvprātīgos. Viens no tiem ir sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām. Pateicoties biedrībai «ESTO», varējām muižas darbībai piesaistīt NVA programmas līdzekļus un nodarbināt Līgu Stiķi, kura ir ratiņkrēslā. Šobrīd muižā sācis strādāt Silvestrs Solovjevs, kurš, neskatoties uz redzes traucējumu, lieliski piedalās dažādās aktivitātēs un iesaistās muižas dzīvē. Šobrīd Līga kursos apgūst, kā telpas var sākt pielāgot cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Kopā ar Silvestru darbojas, lai radītu audiogidu ar audioierakstu, kas paredzēts cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Cilvēki, kas pie mums strādā, ir visticšākie mūsu palīgi, lai mēs šo vietu veidotu arvien iekļaujošāku.

Muižas stāstā būtiska loma ir arī sociālās ekonomikas un uzņēmējdarbības jomai. Sociālā ekonomika nenozīmē tikai cilvēku ar ierobežotām vajadzībām iesaisti, bet arī cilvēku lauku teritorijās, ilgstošo bezdarbnieku vai kādā citā problēmsituācijā nonākušu cilvēku iesaisti. Kā sociālās uzņēmējdarbības vēstnieki muižā rīkojam apmācības, seminārus, rādām, kā var kaut ko darīt lauku teritorijā, neizbraucot uz lielām pilsētām.»

Sadarbības partneri

«Tūrisms visticšākajā veidā ir saistīts ar uzņēmējdarbību, un mūsu sadarbības partneru lokā ir gan vietējie tūrisma pakalpojumu – naktsmītņu, ēdināšanas, svinību norises vietu – sniedzēji, gan arī amata meistari – podnieki, keramiķi –, kuri pie mums var savus darbus pastāvīgi piedāvāt kā suvenīrus. Ekskursantu grupām, kas pie mums atbrauc, ir iespēja redzēt vienkopus vairāku amatnieku darbus. Suvenīri, kurus pie mums var nopirkt, ir vietējo uzņēmēju ražojums. Mums ir ap 60 sadarbības partneru un uzņēmēju, kuri arī pasākumu laikā nodrošina radošās darbnīcas.

Arī viesu mājas «Svilpau-nieki», kas atrodas tepat netālu, tapšanas stāsts ir saistīts ar muižas attīstību. Šobrīd «Svilpau-nieki» turpina augt, atjaunojot vēl vienu ēku, kurā, iespējams, nākotnē varētu būt kafejnīca. Esam priecīgi par visiem, kuri šeit Lūznāvā iesakņojas un saredz savas iespējas, lai varētu te dzīvot un strādāt.»

Sikspārņi

Pirms dažām nedēļām sikspārņu pētnieks Viesturs Vintulis interesentiem sadarbībā ar domubiedru grupu «Nezināmā Rēzekne» vadīja nodarbību par sikspārņiem, vēlāk parkā ar ultraskaņas detektoriem identificēja sikspārņu sugas. Tieši viņš savulaik muižas parkā identificēja divas retas sikspārņu sugas – dīķu naktssikspārni un pigmejsikspārni. Tad arī sākās sikspārņu izpētes vēsture – sikspārņu dzīvās izziņas skola, ir tapusi grāmata bērniem «Es dzīvoju muižā! Mūzis», bēniņstāvā aplūkojama izstāde par sikspārņiem. Muižā ir iespējams viss, arī doties aizraujošā vakara vai nakts ekskursijā, pētot, kas notiek mui-

Ingas Kaļva-Miņinas foto

Lūznavas muiža – Latgales jūgendstila pērle, kas 20. gadsimta sākumā celta kā vieta mākslai un mūzikai, piedzīvojusi daudz vēsturisku pārmaiņu, līdz 2015. gadā atdzima no jauna

žas parkā pēc saulrieta. Dzimšanas dienas svinības apvienot ar sikspārņu pētīšanu noteikti būtu aizraujošs notikums!

Kadriļā

Kadriļu balles Lūznavas muižā notiek kopš 2016. gada pavasara, uzburot muižas dzimšanas laika – 20. gadsimta sākuma – atmosfēru. Balles ideja radās, iedvesmojoties no folkloras deju kopas «Dandari» rīkotās kadriļu balles Rīgā. Lūznavas muižas kadriļu deju grupai īpašs notikums šogad bija dalība starptautiskajā folkloras festivālā «Baltica 2025», pārstāvēt Rēzeknes novadu atklāšanas koncertā.

Radošās rezidences

Šogad Lūznavas muiža kopā ar sadarbības partneriem – Valsts kultūrkapitāla fondu, Rēzeknes novada pašvaldību un latgaliešu kultūras kustību «Volūda» – at-tīsta jaunu darbības virzienu – radošo rezidenču literatūrā, valodniecībā un Latgales pētniecībā programmu. Tās mērķis ir veicināt latgaliešu valodas, literatūras un latgalistikas attīstību un popularizēšanu, nodrošinot platformu augstvērtīgu daiļdarbu latgaliešu valodā un Latgalei veltītu pētījumu pieaugumam. Rezidences iespēju jau izmantoja latgaliešu literatūrai veltīto konkursu uzvarētāji – Silvestrs Solovjevs (latgaliskais dzejas slams «Rogovkys dzejis voga») un Inga Kaļva-Miņina (konkurss «Latgolys prozys skaitejumi»), kā arī literāte Dagneja, šogad rezidences iespēju izmantojis arī tulkotājs Lauris Magazēnis un mūziķis Sovvaļņiķis.

Sabiedrības izglītošana

«Lūznavas muiža kā nacionālās nozīmes kultūras mantojuma piemineklis esam unikāls jūgendstila piemērs Latgales kontekstā. Te notiek izglītojoši semināri par dažādām tēmām. Runājot par STEM un STEAM izglītību, te

saplūst viss – arhitektūra, dizains, radošums, muižas pagrabstāvā var kļūt par tiltu inženieri, te saplūst gan uzņēmējdarbība, gan inženierzinātnes. Esam perfekta vieta praksē balstītai izglītībai un dzīvajām vēstures stundām.» Jāpiebilst, ka šobrīd muiža darbojas arī programmā «Latvijas skolas soma», aicinot skolēnus muižas ēkas un parka ekskursijas gida-stāstnieka pavadībā iepazīt šo jūgendstila pērli. Tāpat tiek piedāvāta spēle «Lūznavas muižas un apkārtnes izziņāšana», kuras laikā iespējams izziņāt Lūznavas muižas parka dabas vērtības.

Apbalvojumi

Desmit gadu laikā, kopš muiža ir atjaunota, īstenots daudz nozīmīgu projektu, piedzīvots daudz skaistu notikumu un iepazīts daudz radošu cilvēku, ar kuriem kopā veidots muižas stāsts. Lūznavas muižas nozīmīgais devums vietējai kopienai, Latgalei un Latvijai ir novērtēts arī ar dažādiem apbalvojumiem.

Te vien daži no tiem: 2015. g. – Latgalīšu kultūrys goda bolva «Boņuks» kategorijā «Gada notikums»; 2016. g. – «Labākais jaunais tūrisma objekts Latgales reģionā 2016. gadā», Lūznavas muiža konkursā «Ilgtspējīgākā ēka un projekts 2016» tika atzīta kā 2016. gada ilgtspējīgākā ēka Latvijā; 2021. g. – Latvijas sabiedrisko mediju gada balva «Kilograms kultūras» kā gada «Kultūrvietā 2020»; 2022. g. – «Latvijas Arhitektūras gada balvas 2022» nominanta diploms par ekspozīciju «Kerbedzs: sekojot inženiertehniskajām idejām», 2023. g. – «Latgales Tūrisma gada balva 2023» nominācijā «Tūrisma izcilība»; 2024. g. – «Gada brīvprātīgais Latvija 2024» – Līgita Stiķe, «EIROPAS cilvēks Latvijā TOP3» – Iveta Balčūne, «Radošākais galamērķis akcijā «Apceļosim Latvijas pili un muižas 2024»».

Publicitātes foto

Lūznavas muižas kadriļu deju grupa šogad piedalījās starptautiskajā folkloras festivālā «Baltica 2025»

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Lūznavas muižā jau desmit gadus mājo Mūza» saturu atbild SIA «Vietējā»».

MAF
Mediju atbalsta fonds